

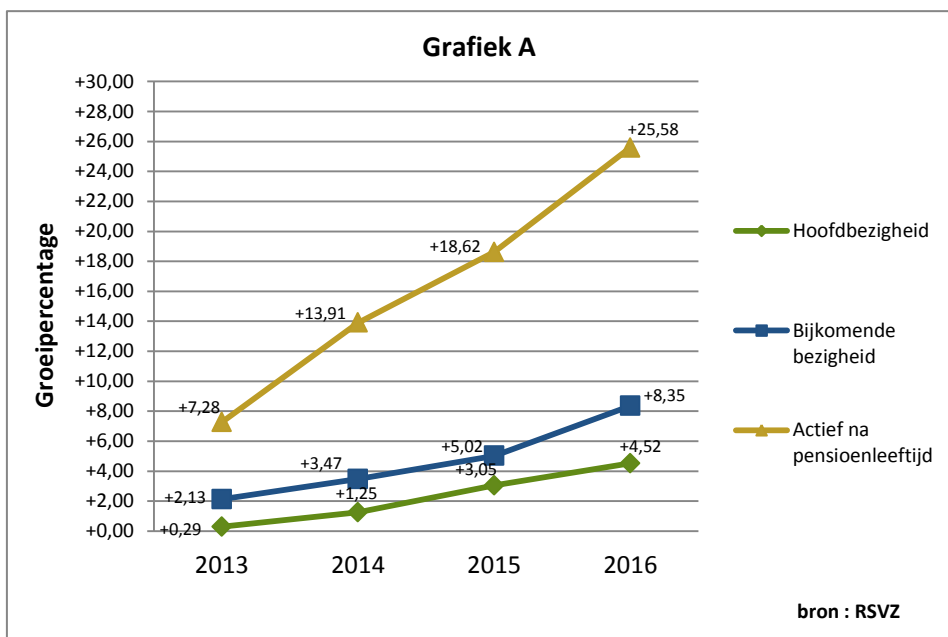
EVOLUTIES EN TENDENSEN

1 Evolutie van de diverse categorieën verzekeringsplichtigen voor de periode 2012-2016 (toestand op 31 december)

Op 31 december 2016 noteren we 1.058.522 zelfstandigen en helpers aangesloten bij de socialeverzekeringsfondsen. Vergeleken met vorig jaar is dit een toename met 23.053 eenheden. Ten opzichte van het referentiejaar 2012 is er een toename met 69.955 eenheden of + 7,08 %.

Jaren (31/12)	Hoofdbezigheid		Bijkomende bezigheid		Actief na pensioen(leeftijd)		Andere		Totaal	
	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%
2012	683.519	69,14	226.153	22,88	78.895	7,98	0	0,00	988.567	100,00
2013	685.495	68,48	230.970	23,07	84.636	8,45	0	0,00	1.001.101	100,00
2014	692.035	68,12	234.001	23,03	89.866	8,85	0	0,00	1.015.902	100,00
2015	704.373	68,02	237.513	22,94	93.583	9,04	0	0,00	1.035.469	100,00
2016	714.412	67,49	245.035	23,15	99.075	9,36	0	0,00	1.058.522	100,00

Deze aangroeipercentages ten opzichte van het jaar 2012, zijn terug te vinden in de **grafiek A**.

Uit de cijfers blijkt dat het totaal aantal verzekeringsplichtigen is gestegen in 2016 en dit zowel voor de hoofd-, de bijberoepers als voor de actieve zelfstandigen na het bereiken van de pensioenleeftijd.

Opmerkelijk is dat, vergeleken met 2012, de groep **actieven na pensioenleeftijd** de belangrijkste procentuele stijging gehad heeft in 2016: + 25,58 %. Daarvoor was hun relatieve aandeel, vergeleken met het jaar 2012, gestegen met respectievelijk + 7,28 % in 2013, + 13,91 % in 2014 en + 18,62 % in 2015.

Bij de **hoofdberoepen** is er een lichte stijging (van 638.519 in 2012 naar 714.412 anno 2016). Specifiek met betrekking tot het statuut van meewerkende echtgenoten, waren er 4.859 zelfstandige partners aangesloten bij het mini-statuut op 31 december 2016 terwijl 22.839 kozen voor het maxi-statuut. Na de wijziging van de wet (sinds 1 juli 2005), verloor het mini-statuut veel aan belang, terwijl het maxi-statuut belangrijker werd.

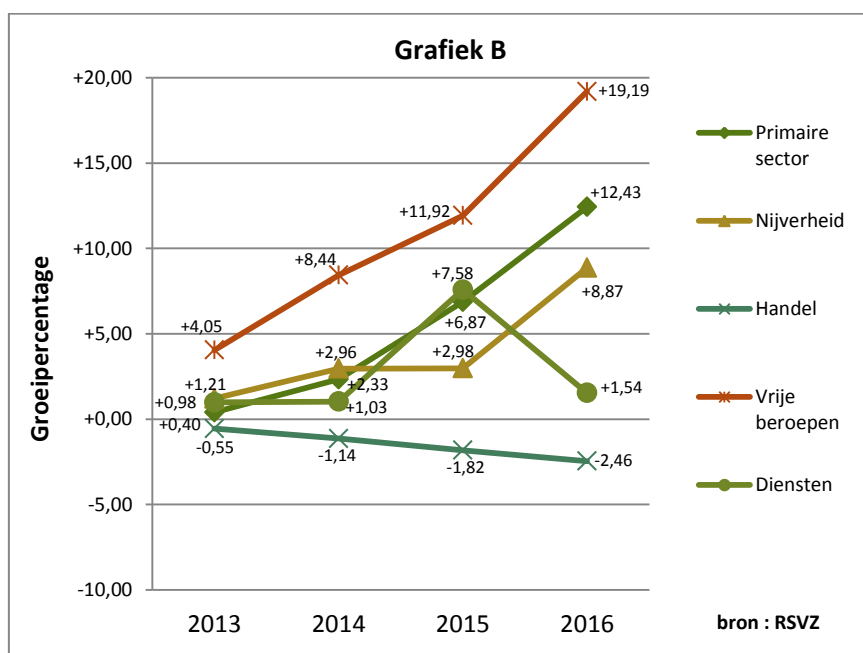
Het aantal **bijberoepen** geeft ook erg positieve percentages weer. Vergeleken met 2012 neemt het relatief aandeel toe met respectievelijk + 2,13 % (2013), + 3,47 % (2014), + 5,02 % (2015) en + 8,35 % (2016).

2 Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen per bedrijfstak voor de periode 2012-2016 (toestand op 31 december)

Wanneer we de evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen bekijken vanuit de opdeling volgens bedrijfstak, zijn de algemene economische trends ook hier merkbaar. Ten opzichte van vorig jaar is een stijging te observeren in de sectoren landbouw, nijverheid en vrije beroepen. De overige sectoren kenden een daling. **Vergeleken met 2012** zijn de handel, de visserij en de diverse beroepen gedaald (respectievelijk - 2,46 %, - 10,81 % en - 18,24 %). De overige sectoren hebben een redelijk belangrijke stijging gekend.

Jaren (31/12)	Landbouw	Visserij	Nijverheid	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Diverse beroepen	Totaal
2012	78.730	620	215.155	337.360	263.749	79.118	13.835	988.567
2013	79.078	593	217.748	335.507	274.420	79.890	13.865	1.001.101
2014	80.631	564	221.515	333.499	286.016	79.932	13.745	1.015.902
2015	84.215	583	221.564	331.231	295.179	85.113	17.584	1.035.469
2016	88.664	553	234.234	329.048	314.374	80.337	11.312	1.058.522

De **grafiek B** geeft een beeld van de evolutie van het groeipercentage van de verschillende bedrijfstakken ten opzichte van 2012.

Vergeleken met vorig jaar (2015) merken we dat:

- de **vrije beroepen** een expansie blijven kennen (van 295.179 naar 314.374 of + 6,50 %);
- de **nijverheid** stijgt met 5,72 % (van 221.564 naar 234.234);
- de **primaire sector** stijgt met 5,21 %: de **landbouw** kende een stijging van 5,28 % (van 84.215 naar 88.664) en de **visserij** kende een daling van 5,15 % (van 583 naar 553);
- de **handel** en de **diensten** dalen met respectievelijk 0,66 % (van 331.231 naar 329.048) en 5,61 % (van 85.113 naar 80.337).

De gegevens over de periode 2012-2016 wijzen op een steeds belangrijker aandeel van de vrije beroepen.

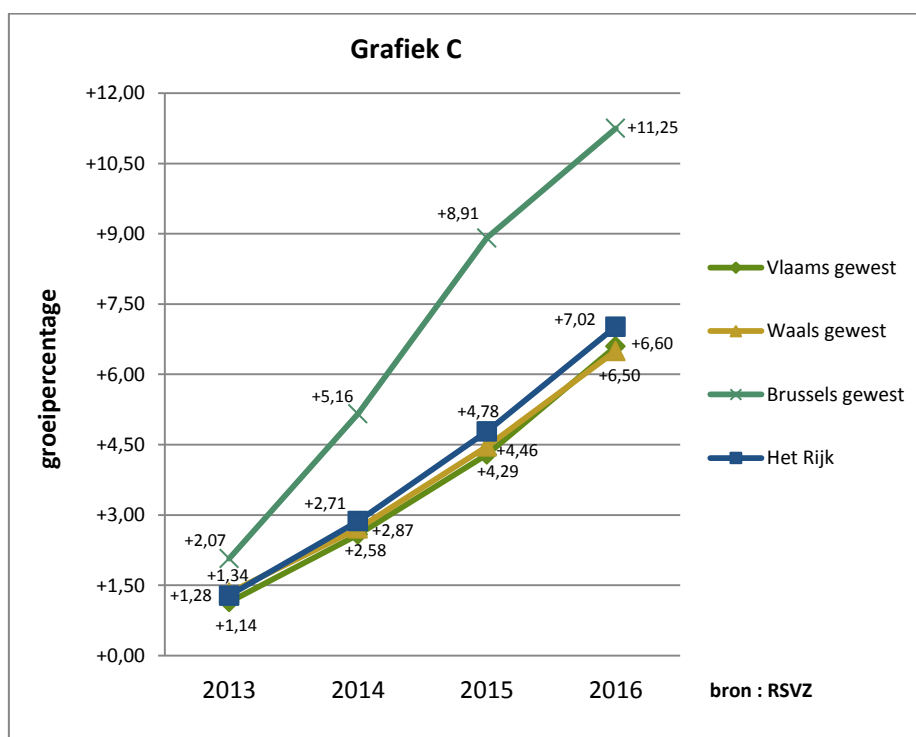
3 Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen per gewest voor de periode 2012-2016 (toestand op 31 december)

De opdeling per gewest leert ons dat het **Brusselse gewest** de grootste stijging kent: voor 2016 betekent dit t.o.v. 2012 een toename met + 11,25 %. De twee andere gewesten kennen een relatief zwakkere groei (het **Vlaamse gewest** met + 6,60 % en het **Waalse gewest** met + 6,50 %).

Jaren (31/12)	Vlaams gewest		Waalse gewest		Brussels gewest		Het Rijk	
	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%
2012	609.355	62,28	275.192	28,12	93.924	9,60	978.471	100,00
2013	616.289	62,19	278.871	28,14	95.872	9,67	991.032	100,00
2014	625.098	62,11	282.649	28,08	98.772	9,81	1.006.519	100,00
2015	635.507	61,98	287.464	28,04	102.295	9,98	1.025.266	100,00
2016	649.565	62,03	293.067	27,99	104.487	9,98	1.047.119	100,00

Bij de interpretatie van de aangroepercentages moet men steeds rekening houden met de wet van de kleine getallen. Deze wet bepaalt dat een toename bij kleine aantallen resulteert in grotere percentages dan wanneer het een toename betreft bij grote aantallen.

Op de **grafiek C** zijn ook de aangroepercentages terug te vinden voor het Rijk. Zij geven ons een beeld van de gemiddelde aangroei over de gewesten heen.

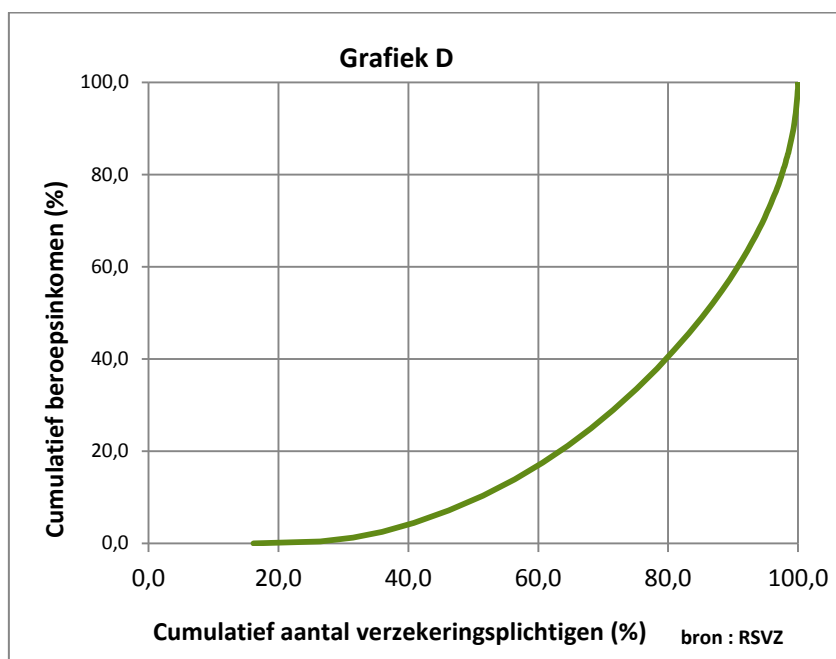
4 De inkomensverdeling bij de verzekeringsplichtigen (toestand op 31 december 2016)

De inkomensverdeling kunnen we grafisch voorstellen aan de hand van de Lorenz-curve.

Op de horizontale as staat het cumulatieve percentage van het aantal verzekeringsplichtigen (enkel die zelfstandigen en helpers waarvan het inkomstenjaar gelijk is aan het jaar 2013 werden weerhouden). Het maximum is 100 % of 1.

Op de verticale as vinden we het cumulatieve percentage van het inkomen (het maximum is eveneens 100 % of 1).

De verzekeringsplichtigen worden op de horizontale as gerangschikt naar hun inkomen (van laag naar hoog). Uit de Lorenz-curve kunnen we dus afleiden hoeveel procent van de zelfstandigen, hoeveel procent van de inkomstenstaart van de zelfstandigen heeft.

Bovenstaande Lorenz-curve maakt duidelijk dat ongeveer 40 procent van de inkomstenstaart in handen is van ongeveer 80 procent van de verzekeringsplichtigen, of dat vier vijfde van de verzekeringsplichtigen slechts twee vijfde van het inkomen bezit. Daaruit blijkt dat het inkomen van de zelfstandigen zeer ongelijk verdeeld is.

We kunnen de inkomensongelijkheid ook uitdrukken in een kwantitatieve maatstaf, zoals de Gini-coëfficiënt. Die coëfficiënt is gelijk aan tweemaal de oppervlakte van de Lorenz-curve en ligt tussen 0 en 1. Bij perfecte inkomensgelijkheid (het cumulatieve percentage verzekeringsplichtigen is gelijk aan het cumulatieve percentage inkomen) bedraagt de Gini-coëfficiënt 0. De Lorenz-curve is dan de 45°-lijn of de bissectrice. Een coëfficiënt van 1 duidt volledige inkomensongelijkheid aan (één verzekeringsplichtige bezit de volledige inkomstenmassa).

Op 31 december 2016 bedroeg de Gini-coëfficiënt bij de zelfstandigenpopulatie 0,60. Ter vergelijking: voor de volledige bevolking in België (inclusief niet-zelfstandigen) schommelt de Gini-coëfficiënt rond 0,35 (inkomstenjaar = 2013).

De inkomens van de zelfstandigen zijn bijgevolg ongelijker verdeeld dan die van de volledige bevolking in België. Volgens bedrijfstak is de Gini-coëfficiënt het grootst bij de visserij (0,67).